

REDACȚIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

**Tuturor cetitorilor nostri le dorim:
„Sărbători fericite!”**

Nr. 7332/1910.

Ioan

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orășii-mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă!

„Hristos se naște, Măriți-l; Hristos din ceruri, întimpinăți-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă; Cântați Domnului tot pământul și cu veselie lăudați-l popoarelor, că s'a preamărit.”

Oda (peazna) primă din canonul Praznicului.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Precum apropierea unei zile nouă a vieții omeneste, o vestește luceafărul de dimineața cu ciasuri mai nainte, tot astfel și apropierea mării sărbători de astăzi a vestit-o sfânta noastră maică biserică cu săptămâni mai nainte prin cântarea, pe care am pus-o în fruntea acestei pastorale cu dorința hotărâtă, de-a Vă arăta nainte de toate: că precum luceafărul dimineții e făcut de ziditorul celor văzute și a celor nevăzute cu scopul, ca din ivirea lui, omul să cunoască și să înțeleagă, că a trecut întunerecul și vremea de odihnă și dormitare și se apropie o nouă zi a vieții sale, în care deșteptându-se din visurile plăcute ori neplăcute ale nopții și cugetându-se la datorințele ce le are pentru aceiași zi, să se apuce de cu vreme de împlinirea lor; — tot astfel și sfânta noastră maică biserică, prin cântarea de mai sus, a luat îndemn de a vesti cu săptămâni mai nainte în auzul și la priceperea tuturor, apropierea acestui mare praznic, ca astfel fiecare creștin, cărturariu și necărturariu, avut și sărac, tiner și bătrân, parte bărbătească și femeiască deopotrivă, să aibă vreme a-și da socoteală: cum și-a împlinit datorințele către D-zeu, către sine și către deaproapele; cum și-a făcut datorința către bise-

rică și stat; către limba și legea sa, către casa și familia sa, și dându-și seamă de viață și faptele sale, să-și poată curăți casa sufletului de intinările vieții zilnice, ca astfel cu inimă curată și cu suflet împăcat, să poată aștepta ziua sfintei prăznuri și cu dragoste nefățărită să primească în casa sa pe împăratul păcii și al mării Hristos, carele prin întruparea Sa, a adus în lume marele dar al **mântuirii**, fără de care omul nu avea și nu putea avea nădejde de bine și fericire.

De aceea, venind și acum cu duhul meu între voi, iubiților creștini și fii sufletești, și dându-mi seamă de starea de astăzi a vieții creștinești, abia aș afla cuvinte mai potrivite pentru salutarea voastră, de cum sunt cuvintele: „Hristos se naște, măriți-l; Hristos din ceruri, întimpinăți-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă; Cântați Domnului tot pământul și cu veselie lăudați-l popoarelor, că s'a preamărit.”

Potrivită aflu salutarea voastră cu aceasta cântare, nu numai pentru că ea este introdusă de sfânta noastră maică biserică, spre lauda și mărirea lui Dumnezeu Tatăl, care a dat și spre lauda și mărirea unuia născut Fiului său, a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, **prin care s'a dat** nouă și tuturor oamenilor **darul mântuirii**, dar potrivită aflu întimpinarea voastră cu aceasta cântare și de aceea, pentru că ea ne arată nu numai însemnătatea, ce o are pentru noi și pentru întreg neamul omenesc Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, nu numai ne spune, că de odată cu pomenirea venirii pe pământ a Mântuitorului Hristos, prăznuim și pomenirea ridicării omului din prăpastia păcatului, dar ne mai arată și aceea: cum să prăznuim aceasta mărită și sfântă zi spre întărirea și mângâierea sufletului și astfel spre binele și fericirea vieții noastre creștinești.

Că ridicarea omului căzut și mântuirea lui din nevoile păcatului a fost scopul trimiterii și venirii pe pământ a Mântuitorului Hristos, ne încredințăm din sfintele învățături, ce ni-le-a lăsat nouă moștenire sfântă din timpul petrecerii Sale pe pământ, și deosebi din însuși cu-

vintele: **Duhul Domnului peste mine, pentru care m'a uns și m'a trimis a binevesti să-racilor, a tămădui pe cei zdrobiți la inimă, a binevesti robilor iertare și orbilor vedere și a slobozi pe cei sfărmați întru ușurare**". (Luca c. IV. v. 16—18).

La auzul acestor cuvinte ale sf. evanghelii, cine nu se va cugeta la amarul certării, la întunerecul în care orbecă, la boalele de cari eră cuprins, și la neajunsurile în care neamul omenesc trebuia să-și tângiască zilele în urma căderii sale în păcat și în urma îndărătniciei sale de a se întoarce de pe calea perzării? iar cugetându-se la acestea, cine nu va înțelege, că în urma îndepărtării omului de D-zeu, de lumină și viață, mintea se întunecase și voința spre bine îi slăbise întru atât, încât numai cu puterile sale și fără alt ajutoriu, îi eră peste putință a se mântui de sub urmările păcatului? Cine nu va înțelege, că spre scopul mântuirii sale, neamul omenesc aveă trebuință de ajutorul unei puteri mai presus de putința și înțelepciunea firei omenesti; aveă lipsă de o putere, carea să-i deschidă ușile fericirii, închise prin păcatul neascultării, urmate din trufia și îndărătnicia sa.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Aceasta fiind starea omenimei din lumea veche, este de înțeles, de ce plinirea făgăduinței lui Dumnezeu despre trimiterea și plinirea prociilor despre timpul venirii unui Mântuitoriu, poporul temătoriu de Dumnezeu o așteptase cu dorul și setea, cu care robul își așteaptă scăparea, orbul vederea și bolnavul vindecarea boalelor sale trupești și sufletești; este de înțeles bucuria îngerilor și a păstorilor la vederea stelei, prevestitoarea venirii pe pământ a Mântuitorului așteptat și precum este de înțeles bucuria, cu carea părinții, moșii și strămoșii noștri au așteptat și prăznuit în trecut, tot astfel este de înțeles și bucuria, cu carea am așteptat și noi și mângâierea, cu carea tot creștinul temătoriu de Dumnezeu, are să prăznuiască aceasta sărbătoare întru pomenirea Nașterii după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

De aceea, adunați și noi la prăznuire în acest lăcaș al măririi lui D-zeu, veniți iubiților creștini și fii sufletești, să ne smulgem dintre valurile ispitelor vieții zilnice și urmând sfatului sfintei noastre biserici, să ne ridicăm ochii și să ne înălțăm cugetul inimei noastre la D-zeu, părintele luminilor, și să-i aducem laudă și mulțumită pentru nemărginita sa îndurare față cu neamul omenesc, și spre sămnul vădit al acestei mulțumiri, veniți să ne închinăm împăratului nostru D-zeu; veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos împăratul și Dumnezeul

nostru, veniți să ne închinăm și să cădem la însuși Hristos Impăratul și Dumnezeuul nostru. Și închinăciunea noastră de umilință și rugăciunea noastră de mulțumită, să o aducem Domnului nu numai cu buzele, ci cu toată căldura inimei noastre creștinești; aceasta rugăciune și închinăciune să o facem nu numai cu cuvântul ci și cu fapta, și cu atât mai vârtos, cu cât și însuși Mântuitorul Hristos așa ne învață, că: „Nu tot celce zice mie Doamne, Doamne, va intra întru împărăția cerurilor, ci celce face voia Tatălui meu, care este în ceruri”. Mateiu, VII v. 21. Închinăciunea de umilință și rugăciunea noastră de mulțumită să o aducem Domnului nu numai astăzi, ci în toate zilele vieții noastre, ca astfel în toate zilele vieții să avem parte de darul păcii și al dragostei creștine, de darul binelui și al fericirii, după care însătează tot pământeanul.

Și când ne dăm seamă, că chiar și numai cugetarea la aceste daruri, aprinde inima omului de dorul lor, iar rostirea cuvintelor *bine și fericire* îi umple buzele de dulceața mângâirii așteptate; când ne mai dăm seamă, că nemulțumirea cu stările vieții de acum, se simte nu numai în coliba săracului, ci și în curtea bogatului, cine s'ar și mira, că omul însătează după darul binelui și al fericirii, atât de însămnate la ajungerea scopului vieții sale?

Da, nu este mirare, că omul a însetat după acestea daruri, ci mirarea este că nici lumea deacum, cu toată setea ei, nu și-a dat și nu-și dă seamă, că pecând viața omului este în mâna Downului, pentru că *al Domnului este pământul și plinirea lui, lumea și toți cei ce locuiesc în trânsa* Ps. 23. v. i., pe atunci cheile dela vistieria binelui și a fericirii, sunt în mâna omului din ciasul, când D-zeu a despărțit între lumină și întunec, între zi și noapte și din ciasul, când a dat omului minte luminată, ca să cunoască pre D-zeu și poruncile lui și i-a dat voința liberă, ca să poată face binele, plăcut lui D-zeu și oamenilor de bine.

Cugetați-vă, iubiților creștini și fii sufletești, la mărita prăznuire de astăzi, și învățați a vă întări în credința, că pecând D-zeu a făcut lumea fără ajutoriu omului, pre atunci scoaterea omului din întunerecul păcatului și mântuirea lui din prăpastia morții, n'a voit să o facă fără om, ci cu ajutoriu trimisului Său, a Domnului nostru Isus Hristos, care, luând chipul robului și făcându-se omului întru toate asemenea afară de păcat, a venit în lume să învețe și să lumineze cu cuvântul și cu fapta, că **omul** însuș trebuie să voiască și să lucre la binele și fericirea sa, pentru că având voința liberă, fără conlucrarea sa nu poate aveă parte de binele și fericirea așteptată, și nu poate aveă

nici de aceea, pentru că aceste daruri, în tocmai ca și darul mângâierii și al îndestulării, se dau fieștecăruia numai în măsura dragostei sale creștinești, în măsura plinirii legii din credință curată și din dragoste nefățărită, deci în măsura conlucrării și împlinirii datorințelor sale către D-zeu, către sine însuși și către deaproapele. Că darul binelui și al fericirii se dă fieștecăruia, numai în măsura conlucrării sale, ne adeverește și mai lămurit sfânta scriptură prin următoarele cuvinte: *Celce samănă puțin, puțin va și secera, iar cel ce samănă întru binecuvântare, întru binecuvântare va și secera.* II. Cor c. IX. v. 6.

Când astfel vedem și ne convingem, că binele și fericirea, pacea și îndestularea să dă fieștecăruia numai în măsura dragostei sale creștinești și în măsura conlucrării sale, deci, precum va sămănă așa va și seceră — ce învățătură mai potrivită v-aș putea da, ca să ajungeți la pacea și îndestularea, la binele și fericirea dorită, decât să vă îndemn, ca nu numai să doriți aceste daruri, ci să conlucrați și voi din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul și cu toată virtutea voastră, la ajungerea scopului.

Și după ce și voi cunoașteți adevărul sfintei scripturi că: „*Lumea trece și pofta ei, iar celce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac*“ Ioan 11, v. 17, veți înțelege și aceea, că celce vrea să ajungă binele dorit, trebuie să pună mai mare preț pe curățenia și liniștea sufletului său, nu numai pentru că **sufletul** este duh din duhul lui D-zeu, dar și pentru că nu este avere pământească, cu care să se poată răscumpără curățenia și liniștea sufletului. De aceea, în această sărbătoare a venirii darului, nici că v-aș putea da un sfat mai potrivit trebuințelor vieții voastre creștinești, decât să vă zic cu toată puterea cuvântului și cu toată căldura inimei mele arhieresti:

Primiți cu umilință și cu mulțumită toate câte ne vin de sus, dela părintele luminilor.

Întăriți-vă în credința în Dumnezeu și în adevărul sfintelor învățături ale bisericii noastre și deșteptându-vă și luminându-vă a cunoaște poruncile și voia lui D-zeu, îndreptați pașii vosirii după cuvântul Lui. Faceți cu umilință rugăciuni și cereri cu osârdie; cereți cu credință și primiți cu nădejde creștinească sfintele taine la vremea convenită, ca astfel prin primirea și împărtășirea cu ele, să se pogoare peste voi și peste toți ai vosri, darul și binecuvântarea cerească, carea să curețe inimile, să sfințească sufletele și vindecând toate boalele voastre trupești și sufletești, să vă dea pacea și îndestularea, binele și fericirea dorită și să vă facă desăvârșiți spre tot lucrul bun.

Ca următorii vosri să poată ajunge zile mai bune, să-și știe îngrijii sănătatea și să folo-

sească moștenirea și câștigul cu cumpăt, nu cruțați nici o jertfă pentru creșterea și luminarea fiilor vosri în cunoștințele trebuincioase; sânguivă a da și ficelor voastre adevărata creștere bisericească, pentru că ele vor fi chemate după vreme a sădi în sufletul nepoților și strănepoților vosri, frica de D-zeu și iubirea de neam, de limbă și credință strămoșească, și ele vor fi chemate a da bisericii și statului fii și cetățeni credincioși, cari să pomenească numele vosru cu adevărată evlavie.

După cari toate, rog pe Dumnezeu Tatăl îndurărilor, să primească sfintele rugăciuni, ce s'a făcut, și jertfele ce s'a adus întru mărirea sfintei prăznuiri; îl rog cu umilință, dar și cu căldura inimei, că dacă și ceartă să nu părăsească, dacă și judecă să nu osândească făptura sa, ci să dea fieștecăruia vreme de pocăință și îndreptare, și îl rog totodată, să vă facă parte la toți de bucuria sfintei prăznuiri și de toate darurile și bunătățile trebuincioase la împlinirea datorințelor voastre creștinești.

De încheiere, dorindu-Vă la toți sărbători fericite, acum și la mai mulți ani, am rămas cu binecuvântare arhierescă,

Arad, la sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din 1910.

Al vosru tuturor

de binevoitor arhiereu:

Ioan J. Papp m. p.

Episcopul Aradului.

Icoane din popor.

de G. Amussen

Cu dragă inimă ar fi împodobit autorul această carte cu ilustrații, dacă nu i-ar fi lipsit sprijinul oamenilor pricepuți în ale desenului. Cât nu și-a bătut el capul și pe câți n'a mai întreat cei de făcut, însă în zadar. Tocmai când eră mai fără nădejde, un prietin vechiu, un prietin la care ținea de copil, îi pătrunse în odae. Era bătrâna lună, cu văpaia ei liniștită, care-i clipi cu bunăvoința de sus și-i zise: „Vreau să-ți ajut. Eu mă plimb fără odihnă împrejurul lumii și chiar dacă nu străbat în toate ungherele, ca drăguțul soare, câte nu văd eu de cari el nici o știre n'are! Știu ce ai de gând, pentru că te-am zărit dese ori la Inceru, și sunt gata să-ți dau sprijin. Vreau să-ți descriu icoane pe carea le-am întâlnit în pribegia mea. Zugrăvește-le cum și le arăt eu și cetitorii au să învețe ceva din ele și așa, fără desemn și culoare. Am să viu la tine în fiecare seară și, dacă ești harnic, de fiecare dată am să-ți dăruiesc câte o icoană. Am să-ți destăinuiesc ceva din popor, — dar nici tu nici cetitorii să nu aveți necaz pe mine dacă vă voi măhni o clipă.“

Zise și se trase după un nor negru. Însă în cealaltă seară văpaia ei pătrunse prin perdele în odae, umbrele se umplură de viață și un glas începu să șoptească:

Întâia seară.

„Într-o frumoasă seară de toamnă, să fie atunci douăzeci și cinci de ani, zării, prin frunzișul de viță sălbatecă al unui chioșc, o familie fericită. Tatăl un om chipeș, cu barbă neagră și cu ochi scilpitori de bucurie, legănă pe genunchi pe un băețel drăguț, de vre-o doi anișori: sus, sus, hop, tot mai sus! Călărețul chiuia și râdea, batea din palme și cântă după măsură: „Hop, hop, calul meu!“ Mama sta la masă, zâmbind fericită, cu lucrul scăpat în poală, și ochii ei alergau mândri dela bărbat la copil, și dela copil la bărbat. Care din amândoi îi eră mai drag? Ce nebu-nească întrebare!

Ia-l o că sare de pe scaun și-i îmbrățișează, într-o pornire nestăpănită de dragoste, și-i sărută înfiorată. Băețelul se acață de mamă-sa și părintele „înfiabântat de călătorie“, apucă paharul cu bere înspumată, ce-i stă înainte, și-l soarbe din o înghițitură.

„Și mie, și mie!“ își cere copilul partea, întinzând mâinile și picioarele către tatăl, care umple paharul și-l dă răzând copilului. Micuțul îl duce cu amândouă mâinile la gură și îl bea tot, încet și găfăind. „Mi-a moștenit setea,“ zice zîmbind chipeșul om. O umbră alunecă pe fața mamei. Și ea se face treptat tot mai deasă și tot mai neagră“.

A doua seară.

Intr-o noapte de iarnă, după șase ani străbătui într-o odae mare și luminată din belșug, pe a cărei ușe scria cu litere aurite: „cârciumă“. Prin norii de fum văzui o ceată de oameni, cari stau de vorbă și râdeau, cu pahare de vin, de bere ori țuică înainte. Era o gură și o învălmășală de spăriat: unui râdea cu hohote, plângea cu sughițuri și cântă în aceeaș clipă, altul se certă cu prietinel, își îmbrățișă vrăjmașul și se batea cu amândoi. Dincolo careva se laudă cu bogăția și se vâetă de sărăcie una după alta.

Ceasul arată că se apropie miezul nopții și unul câte unul, mușterii începură să părăsească cârciuma, cu pas șovăitor. Doar la o masă nu slăbea de fel zgomotul. Un om cu barbă neagră mare și cu fața roșie vorbea într'una. El istorisea ce fusese, se fălea cu neamul lui mare, cu înțelepciunea și cu mijloacele pe cari le avea și bea repede pahar după pahar. Eu îl cunoșteam: e adevărat că în anii din urmă îl pierdusem din ochi, căci grădina în care se jucase cu băiatul și trăise fericit cu soția, eră de mult a altuia.

Îl porecliseră „domnul doctor,“ pentrucă în cele din urmă fusese secretarul unui avocat și de atunci căzuse tot mai adânc. Numai graiul deosebit și haina roasă și cu lustru, altădată neagră, mai arătau că fusese ceva mai de seamă pe vremuri. Acum însă nu mai eră decât — un bețiv. Pierduse mult aproape tot: stima și cinstea se duseră pe epocă, averea i-se fărâmasese în mâni. Ceva doar îi rămăsese: setea, schimbată în într-o poftă fără sațiu, căreia îi jertfea și copil și soție. Și dacă, în adâncuri, se deșteptă glasul, care dă de veste că ripa e aproape, el îl înăbușă și căta liniște, mângâiere și uitare în otrava înfocată a cârciumii“.

A treia seară.

„Mi'ntorsei ochii din fața nebuniei“, povesti mai departe luna, „și privii în cea dintâiu străduță, Sus, într-o odăiță de mansardă, ardea încă lampa. Acolo sus, oamenii n'au nevoie de nici o perdea, pentrucă pisicile cari umblă pe case n'au timp să se uite pe geamuri, și eu pot să văd totul, fără nici o piedecă. Vai, aci sus mi-e dat să văd multe de cari oamenii veseli și fără griji, de jos, n'au nici bănuială! Trista

încheere a atâtor povești începute cu veselie se joacă acolo, adânc sub acoperiș. În cămaruță se află o femeie tânără dar galbenă la față. Înaintea ei se odihneă mașina de cusut, căci mâinile slabe îi căzuseră obosite în poală, și din ochi îi picurau ferbinți lacrimile durerii. Când pătrunsei în odăiță, femeia se sculă de jos, se uită speriată împrejur, își deșteptă băețelul, care dormea pe podele, și îl îmbrățișă cu dragoste. „N'a venit încă tata?“ întrebă copilul. Ea dădu din cap. „De ce nu vine?“ mai întrebă el. Numai tictacul ceasornicului îi răspuns. „Mamă e adevărat ce spun copiii, că tata e un derbedeu care bea tot? — „Taci!“ strigă sârmana. Însă copilul urmă cu încăpățănare: „Ieri a venit murdar și rupt acasă. Abia putea merge și copiii îl trăgeau de haine auncă cu pietre după el și-l batjocureau. — O mamă! Mi-a fost rușine și am fugit. De ce bea tata, mamă?“ Nenorocita femeie n'avu timp să răspundă. O bătae se auzi la ușă. Ea sări dela locul ei și-i lumină bărbatului calea. O cunoștință veche!

El făcū gură că-i frig în odae, că ce se uită așa la el, că asta-i așa, că cealaltă-i altfel și, văzând-o că tace, țipă și mai tare. Scoase apoi sticla cu rachiu din buzunar, bău din ea și o întinse și nevetei în batjocură. Eu își întoarse fața cu groază și atunci bețivul îi puse băiatului clondirul în gură. „Încâlzește și dă putere!“ zise el. Și copilul, ca să nu-și năcăjească părintele, bău, însă numai decât apoi tuși rău. Tatăl răsă și-i dădu din nou să bea. Zadarnic se rugă femeia să nu-i mai dea otravă, să nu-i vatăme trupul și să-l obișnuiască cu ea. Căci băutura nu se mulțumește niciodată numai cu propria lui vătămare. „Uită-te la ea, ce femeie subțire! În ruptul capului nu se poate deprinde cu obiceiurile bieților oameni fără lucru. Bea, băete, bea! Tu ești în stare! În tine clocotește sângele lui tată-tău! Bea!“

„Pentru numele lui Dumnezeu!“ strigă femeia, „numai asta nu!“ și i-se puse înainte, El însă, beat și turbat de furie, o lovi cu sticla drept în obraz. Un val roșu răuri din frunte pe fața galbenă ca ceara.

Un nor căptuși cerul și perdui femeia din ochi pentru multă vreme. Pe el i-am mai văzut odată, după câțiva ani. Într-o noapte înghețată de iarnă, o făptură omenească zăcea pe spate în șanțul șoselei, cu o sticlă pe jumătate golită alături. Privirea imi căzu pe chipul strâmbat și vânat' cu ochii sticloși, al unui derbedeu care părăsise vieața a cărei sfântă taină n'o pricepuse.

Omul fără nume a fost îngropat supt un stejar, într'un colț al cimitirului bisericeii din satul apropiat. Nici o lacrimă nu i-a binecuvântat mormântul. Numai bulgării de pământ au bubuit căzând pe capacul cosciugului și doar groparul a șoptit: „Dumnezeu să-l ierte!“ Nimeni nu știa cine e și de unde vine pribeagul. — Singură eu l-am cunoscut.

A patra seară.

„Vreau să-ți zugrăvesc altă icoană“, zise luna, „o icoană a iubirii și a fericirii. Era într-o seară frumoasă de vară. Văpaia mea se împraștia peste câmpii și păduri adormite. Un lac de argint scilipea departe, ca o oglindă închisă într'un pervaz de catifea verde. O cărare șerpuiă pe malul apei. Însă abia o zăream la cotituri, căci desul frunziș mi se puneă în drum. Dacă eu lipseam, privighetoearea, care-și cântă cu putere cântecul din cuibul ei de frunze, eră martoră la fericirea celor doi tineri cari, cu întâia iubire în inimă, pribegeau, mână'n mână, de-alungul lacului. Întâia iubire! Eu am văzut-o, pâlăind vijelios, mistuind ca un foc — am văzut-o, sfioasă și întrebătoare, prinzând

adânci rădăcini în inimi și umplând și luminând ființa întreagă. Așa era și aci, mi-am dat seamă de cum au ieșit din întuneric. Am priceput-o din strălucirea ochilor albaștri, din fața deschisă și liniștită, a îndrăgostiților. Nici unul nu șoptea vre-o vorbă și eu le sărutai cu razele mele blânde părul bălaiu“.

Și luna îmi schiță o icoană așa de vrăjită, cu așa calde și puternice colori, cum nu se întâlnesc pe pământ. „De ce nu scrii mai departe“? mă întreabă. „Nu pot“; îi răspunsei, tu mi zugrăvești ceva prea mareț, sfânt și necuprins, și cu izvorul în cer. Cum să-l pot eu descrie? Cine nu l-a simțit în piept, îl socoate drept o nebulie, și cine l-a simțit îl are săpat, cu litere cari nu se mai șterg, adânc, adânc în inimă. El n'are decât să răsfioască sfânta carte a vieții până la fața pe care stă scrisă istoria întâei, nevinovatei iubiri și mă va înțelege fără vorbe“. Luna îmi zâmbi și povestii mai departe:

„Ei fură siliți să se despartă. „Nu mă uita, Petre!“ îi mai șoptii ea odată și pieri pe drumul cu pietriș care se sfărșea la treptele ușei din fața a casei părintești. El însă apăsă pe buze floricea albastră ce-o căpătase și se depărtă încet.

Pe când mergea așa, cu capul gol, de dragul vântului răcoros care începuse să încrețească oglinda apei, l-am privit deodată drept în obraz și am recunoscut în el pe băețelul, care cu zece ani în urmă, sus, în strimta odae de mansardă, ștergea plângând, sângele de pe fruntea batjocoritei și nenorocitei lui mame“.

A cincea seară.

„De atunci n'am mai văzut pe tânăr acolo, pe malul lacului“. Incepu iară luna în seara următoare. „Abea după doi ani am dat peste el într'un oraș mare, unde învăța la universitate. Razele mele pătrunseră printr'o fereastră largă, într'o împodobită frumos și plină de studenți, întâlnii la o petrecere strașnică, Văzui pe tânăr în mijlocul lor, însă schimbat mult. Frăgezimea feții, veselia curată din seninul ochilor pierise. Cu priviri întunecate și par'că sperioase căta împrejur. Obrazul îi eră roșu din cale-afară și glasul i-se făcuse aspru și răgușit. Însă în mijlocul tovarășilor părea prețuit — ori temut. El bea din ce în ce mai mult, mai cu furie, ca să-și turbure limpezimea minții și — ceva ce numai eu și el știam — ca să-și alunge din suflet o icoană de fericire, de dragoste și de credință, pe care o chemă din trecut și-i da viață vraja razelor mele. „Inelul se rupsesse în două“. Ștu, că văzusem.

Atunci răsună puternic un cântec de dor:

La tine voi gândi de-apururi, iubită scumpă, blândă, bună.
Ce umpli clipele de aur ale vieții mele întregi.
La tine — al cărui glas de zână ca o cântare dulce sună,
La tine ce-ai zâmbit odată la cel mai trist dintre pribezi!

Și apoi se făcu liniște de moarte. Când prietenul nostru văzu însă că toate privirile erau îndreptate spre el, apucă cu mânie paharul plin și strigă cât putu; „Iată-mi iubita — o cocoană din neamul lui Bacus. Pentru ea trăesc și pentru ea și vreau să mor!“

După două ceasuri mă uitai din nou în îngusta străduță și văzui pe tânăr stând la fereastră. El își lipise fruntea fierbinte de geam și când își înălță spre mine fața și văpaia mea i-o lumină întreagă, în ochii lui zării o lacrimă. Trăsătura urâtă de asprime pierise, căință, numai caldă căință i-se oglindea pe chip și buzele-i șopteau vorbe fără șir: „Iubirea pierdută, cinstea pierdută, Dumnezeu — totul pierdut!“ „Și plânse amarnic“.

A șasea seară.

„După un ceas“ zise luna, „mă uitai la o căsuță, departe pe malul unui lac vânat. Și cum era ea zidită

mai de o parte, lângă zăgaz, și cu ferestre fără perdele, putui pătrunde să văd odaia, o cămăruță cu mobile simple, cu patul în fund, cu două tablouri pe perete. Pe omul zugrăvit pe unul îl cunoașteam de mult, îl văzusem, cu câteva clipe mai de vreme, gemând la o fereastră. Femeia care cosea harnică la mașină, fără să ție seamă că e miezul nopții, aveă pe frunte semnul în trei colțuri al unei răni, jalnică amintire a unui timp trist. Lupta cu nevoile și cu grijile, vijelia vieții nu trecuseră fără să lase urme. Ele îi presăraseră zăpadă pe părul negru și-i încruntaseră chipul slăbit, care se învioră însă ori de câte ori se ridică spre portretul fiului iubit. Numai pentru el trăise și muncise, numai pentru el dusese grijă și răbdase de foame atâtea zile și atâtea nopți, în el îi eră nădejdea, el, steaua clipind în întunericul unei vieți amărâte.

Ea își ridică ochii: „Petre, iubite Petre!“ șoptii. „I-se va zice doctor în curând — lui, scumpului meu copil! Atunci voi scăpa de griji și de mâinile trudite, ochii slăbiți se vor odihni. Doamne, multe greutateți și suferinți mi-ai dat să îndur, ci totuși eu îți mulțumesc. Tu mi-ai dat pe copilul meu, mi-ai dat tot!“

Și ea își lăsă mâinile istovite în poală, închise ochii trudiți și visă — Ce? — Pe un om care pierduse Dumnezeu, cinste, tot. Sărmană mamă!“

A șaptea seară.

„Eră într'o noapte furtunoasă de iarnă, după câteva săptămâni“, urmă cu istorisirea luna în ceaialtă seară. „Vântul șueră și vâjia în jurul turnurilor orașului și zmulgeă obloanele dela feresti. Un om ieși dintr'o casă, se furișă în umbra palatelor, aruncă o scrisoare la cutie și o luă mai departe pe șosea, afară din oraș. Furtuna îl apucă de manta și-l împinse de spate înainte. Tânărul se lasă dus de neștiire și nu luă în seamă pe ce drum mergea. Tot așa se lăsase răpit în anii din urmă, fără împotrivire, de furtuna vieții și a patemii; ca o corabie fără cârmă, fără ancoră, fără văslași. Și acum? Chinuit de căință, urmărit de remușcări, fără popas, fără vreun gând pentru viitor el se ducea, se ducea — vinovat, fără căpătaiu, pierdut! Incotro? Mă uitai în fața lui uscată, pământie, el mă privi deopotrivă și razele mele îl înțepară, îl înflorară. Se gândea el la soartea tatălui, ori la mama plină de iubire, a cărei așteptare fusese desamăgită așa de crud, la dragostea lui pierdută, ori la propria-i vieată zădărnicită? Înainte, către scăparea de gândurile sfâșietoare, înainte!...“

Nori negri își începură goana pe boltă și întunecară pământul. Nu-l mai văzui.

În noaptea următoare privii pe fereastră unei căsuțe vecină cu cimitirul unui sătuc sărac. Pe masă, zării întins un om, învălit cu o pânză. Numai fața i-se vedeă, cu ochii închiși de vreo mână cucernică. În dreptul tâmplei o rană mică rotundă, mai picură când și când. Sărmane călător rătăcit! Ți-ai găsit tu pacea și uitarea?

Și atunci îmi aruncaii privirea spre căscioara de pe țărnul lacului aprins până în fund de văpaia mea. Mașina de cusut își oprise roțile și acul, ca un cioc scutire de pasere, rămăsese încremenit deasupra pânzei. În scaunul vechiu cu arcuri, galbenă și mută, sta cea mai nenorocită dintre mame. Lampa ardea țepăună în cuiu și lumina ei cădea pe o scrisoare, care începeă așa: „Te-am înșelat, sunt un netrebnic! Ispita, buătura, slăbiciunile mele...“ Iubită, scumpă mamă, iartă pe un nenorocit, pe un deznădăjduit! Pentru Dumnezeu iartă-l!“ Așa eră sfârșitul. Ea ținea strâns în mână scrisoarea grozavă. Ochii i-se îndreptară plini

de milă, plini de iubire, plini de desperare către portretul care o privea trist din părete și rămăseră nemîșcați, stricțoși. Mama plecase după copilul ei“...

„Povestea mea s'a sfârșit“, zise luna.

„După trei zile se săpă iară, într'un colț pustiu al aimiturului sătesc, așa cum se săpase cu câțiva ani înainte, o groapă pentru un necunoscut. Nicio lacrimă, nici un suspin doar stejarul dela cap clătină, cântând încet, a jalé din frunze. Acum se odihneau alături — tată și fiu. Soartea îi așezase unul lângă altul — ascultase glasul sângelui. Burueni strivitoare și urzici pline de țepi crescuseră pe mormintele celor doi bețivi. Nimeni nu le știe soartea, vieța, luptele și suferințele lor — nimeni, afară de mine“.

„Zugrăvește aceste icoane să fie spre învățătura celor cari trec răsând pe dinaintea unor asemenea morminte. Am văzut multă suferință și multă jale, multă grijă și durere omenească de pe urma unui dușman viclean care se îmbracă în haine de prieten al oamenilor. De pe urma unui dușman puternic, pe care nu tu îl vei înfrânge. Luptă însă fără preget, luptă, că nu va fi zădarnic! Mii îți vor fi tovarăși, frați, mii îți vor sta la dreapta și mii vor veni neobosiți după tine și în cele din urmă adevărul va ieși biruitor“.

„Lupta-i grea și aspră“, zisei eu, „și nimeni nu ne înțelege. Câți oameni învățați și cuvioși nu ne fac nebuni!“

„Va veni și vremea voastră“, fu răspunsul; „și apoi ce-ți pase fie de ea. Nu ți-e destul dacă poți să scapi măcar pe fiul unei mame, care se va ruga pentru tine, pe copilul unui tată care îți va strânge mâna plângând? Nu-i asta destulă resplată?“

„O da, destulă“, vream să răspund, însă chipul plin al lunii de aur se trase iute după un nor negru.

Traducere de U. B. T.

Alcoolismul.

Dela inst. ped. gr. or. rom. din Arad. Societatea antialcoolică „Abstinența“ de sft. Sărbători a trimis elevilor școalelor noastre populare următoarea scrisoare:

„*Dragilor mei capilași!*

Așa, că a-ți învățat în biblie, că nu e slobod a vătăma trupul și sufletul deaproapelui cu atât mai vartos pe al vostru? Cine totuși îl vătămă, păcătuște contra bunului Dumnezeu, care ne-a dat minte și trup sănătos, dar presus de toate păcătuște contra sa, pentru că se nefericește pe viața întreagă, căci e nefericit acel om, care e bolnav, fie trupește, fie sufletește.

Otrava cea mai primejdioasă a omului este beutura spirituoasă, vedeți copii, de aceea să nu beți nici rachiu (vinars), nici vin și nici bere, cu un cuvânt: beătură spirituoasă.

Știți voi, că de beătură omul se îmbată? Ați văzut, cum omul beat nu poate lucra, nu vorbește înțelepțeste, e rău, se sfădește, injură (suduie) și se bate.

În beție oamenii se bat, se omoară și ajung în temniță, în beție își pradă averea, din beție se îmbolnăvesc și ajung de răsul satului.

Î-ți auzi, că puțină beătură nu vă strică, să nu credeți; cine gustă odată beutura, o îndrăgește și se învață cu ea, mai târziu își îmbolnăvește trupul și sufletul și-i va părea rău, că n'a ascultat de Moș Crăciun.

De aceea arătați scrisoarea aceasta iubiților voștri părinți și-i rugați:

Să nu vă deie rachiu (vinars), vin ori bere, nici dimineța, nici la prânz și nici seara.

Să nu vă ducă la birt, mai bine vă jucați și învățați.

Copiii, cari nu beau beătură se vor face bărbați voinici și fetețe frumoase.

Nașterea lui Hristos să vă fie de folos!

Vă poștește:

Moș Crăciun.“

(N. M.)

CRONICA.

O solemnitate creștinească a avut loc joi în 23 dec. în școala D-lui Iosif Moldovan din Arad. Reuniunea femeilor române din Arad ca și altădată, asemenea și în anul acesta a făcut o colecție frumoasă în cercul intelectualității locale. Pe suma colectată s'au cumpărat hăinuțe, cari apoi în ziua amintită s'au împărțit între copiii cei săraci. Actul acesta de marimozitate creștinească a fost prezidat de Dl Dr. Nicolae Oncu, care prin câteva cuvinte frumoase a mulțămît în numele comitetului parohial local atât reuniunii cât și donatorilor iar prin o cuvântare coborâtă la nivoul sufletesc al copiilor a sugerat în inima acestor plâpânde suflete românești palpitări de recunoștință și de iubire față de ceice le-a procurat bucurie de sf. sărbători ale Crăciunului. La rândul lor au venit apoi micii școlari și școlărițe instruați de harnicii lor învățători și au distras pe privitori cu declamări și cântece de un colorit moral-religios. Laudă se cuvine reuniunii femeilor române din Arad pentru cultivarea acestui cult creștinesc și mulțămîtă marimonioșilor donatori, cari cu iubire și-au oferit obolul lor pentru „ajutorarea celor săraci“.

Poșta administrației.

Oficiul parohial Igrîș. Pentru publicarea concursului vă rugăm a trimite suma de 10 coroane.

Concurse.

Pentru îndeplinirea nou sistemizatului post de capelan permanent pe lângă protopresbiterul tractual al Vașcăului ca paroh al comunei bisericesti **Vașcău-Bărești**; se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios.

Capelanul va beneficia: Toate venitele oficiului parohial: 30 cor. 2. $\frac{1}{2}$ din venitele stolare: 64 cor. 10 fil. 3. Intregirea dotației dela stat pentru capelani.

Afară de acestea va beneficia capelanul pentru catehizare la școala confesională 4 jughere catastrale pământ arător estravilan din sesia parohială iar pentru catehizare la școala de stat 100 cor. din bugetul școalei de stat.

Capelanul va avea îndatorirea a catehiză la toate școalele din Vașcău, a-l suplini pe protoprezbiterul paroh în toate funcțiile bisericesti, școlare administrative din parohie și ai fi de ajutor protoprezbiterului în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Pe baza § 6 al regulamentului pentru parohii, dela recurenți se cere cvalificațiunea pentru parohiile de **clasa I**. În lipsa acestora însă să vor admite și recurenți cu cvalificațiune de cl II-a dacă studiile premergătoare îi îndreptătesc la cererea întregirii superioare dela stat, a dotațiunii de capelan.

Cererile instruite conform regulamentului snt a se adresa și înaintă subsemnatului, având recurenții în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezinte în

sta biserică din Vașcău-Bărești pentru a-și documenta desteritatea în rituale și omiletică.

Vașcău-Bărești, la 12/25 decembrie 1910.

Aarian P. Deseanu
protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești dela școala a II-a de băeți (cu clasele III. IV. V și VI din comuna Igrîș tractul Banat-Comloșului, să publică concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 cor. plătite în rate lunare anticipative. 2. Cvincvenalele prescrise de lege din cassa cultului școlar eventual dela stat. 3. Cvarțir în natură constător din 2 chilio, tindă, cămară, grajd, coteț și o grădină intravilană de 400 st. □ 4. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.; iar la cei dovedii săraci a lua parte gratuit. 5. Pentru conferințe și reuniuni învățătoarești, dacă va lua parte, anual 20 cor.

Dela recurenți să recere să aibă diplomă învățătoarească.

Alesul este deobligat a instrua elevii dela școala de toate zilele și de repetiție; apoi a prevedeă cantoratul în strana dreaptă, a instrua elevii săi în cântările bisericesti și ai conduce dumineca și în sărbători la sfta biserică.

Recursele ajustate conform dispozițiilor regulamentare, adresate comitetului parohial din Egres (Igrîș) com. Torontal, are a le înainta Prea On. Oficiu protopopesc din Nagy-Komlos (Banat-Comloș) până la termenul legal, având a-se prezenta în vre-o duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 16/29 decembrie 1910.

Comitetul parohial.

Cu consenzul adm. protopresbiteral: *Mihaiu Păcățian.*

—□—

1—3

În urma autorizării Vener. Conzistor dd 18 noembrie (1 dec.) a. c. Nr. 6481/910 prin aceasta se publică concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei din **Toracul mic** (ppresbiteratul B Comloș) devenită vacantă în urma trecerii la cele eterne a parohului Gheorghe Lupșa, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.“

Venitele acestei parohii sunt: 1. Una sesiune de pământ arător, constător din 30 jughere catastrale; 2. Stole și birul legale, 3. Întregirea dela stat.

Alegândul preot va avea să îngrijiască de locuință să supoarte sarcinile publice după întreg venitul beneficiat, să îplinească toate funcțiunile în și afară de biserică, și să catehizeze la școlile noastre confesionale române, fără altă remunerațiune.

Dela recurenți se cere cvalificațiune de **cl. I** (primă).

Reflectanții să se prezenteze în s. biserică din loc cu observarea §-lui 33 din Reg. pt. parohii spre a-și arăta desteritatea în rituale și omiletică.

Recursele — adresate comitetului parohial din Toracul mic — să se înainteze oficiului protoprezbiteral din B. Comloș (Nagykomlós) cottul Torontal.

B. Comloș, la 10/23 decembrie 1910.

Din însărcinare: *Mihai Păcățian* adm. protopresbiteral.

—□—

2—3

Pentru ocuparea de învățătoare la clasele de fete ale școlii confesionale din **Timișoara-Fabric** (Temesvár-Gyárvaros), devenit vacant prin penzionarea iăv-

țătoarei, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1. În bani gata 1200 cor. salar fundamental; 2. Cvincvenalele prescrise de lege; 3. Relut pentru grădină 20 cor.; 4. Pentru conferință și scripturistică 40 cor.; 5. Locuință constătoare din 2 odăi și culină.

Dela reflectante se pretinde cvalificațiunea prescrișă de lege. Recursele sunt a se trimite la Prea On. oficiu ppresbiteral în Temesvárgyárvaros. Recurențele vor avea să se prezente în vre-o duminecă ori sârbătoare în sf. biserică d'aici. Aleasa este obligată se conducă regulat elevele sale la serviciul dumnezeesc.

Dat, din ședința comitetului parohial, ținută în Timișoara-Fabric, la 8/21 decembrie 1910.

Comitetul parohial.

Cu consenzul ppresb. *Dr. Tr. Putici*, insp. de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești dela clasele superioare (3—6) ale școlii confesionale din **Chinez (Knéz)** ppresbiteratul Timișorii se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1., în salar fundamental cor. 1000; 2., pentru conferință 14 cor. și pentru scripturistică 10 cor.; 3., cortel în edificiul școlii constător din 2 odăi podite și aparținătoarele; 4., grădina școlară în parte egală cu celalalt învățător; 5. cvincvenalele prescrise de lege; 6., dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bis. Curățirea locuinței va cădea în sarcina alesului. Alesul va fi obligat să provadă strana dreaptă în s. biserică și să conducă regulat elevii la slujba dumnezească.

Recursele cu documentele de cvalificație sunt a se înainta la Prea On. oficiu ppresb. în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros). Recurenții vor avea să se prezente în s. biserică în vre-o duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Chinez 5/18 decembrie 1910.

Comitetul parohial.

Cu consenzul ppresb.: *Dr. Tr. Putici* insp. de școale.

—□—

1—3

Să publică din nou concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Buntești** cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele beneficii: 1. În bani gata 400 coroane. 2. În naturali 404 cor. 32 fl., și anume: 8 cubule bucate mixte, 8□ stângeni de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, dela 115 case câte o porțiune de fân, un fuior și o iție de fasole; uzufructul alor 4 holde catastrale de pământ și stolele cantorale.

Pentru întregirea salarului la 1000 cor. s'a făcut pașii necesari.

Cei desteri de a înființa și conduce cor vocal sunt preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta recursul în termen legal adresat comitetului parohial pe calea Prea Onoratului oficiu ppresbiteral din Vașcău (Vaskòh) și până la termen se vor prezenta la sfta biserică pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Adrian P. Deseanu* protopop.

—□—

3—3

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

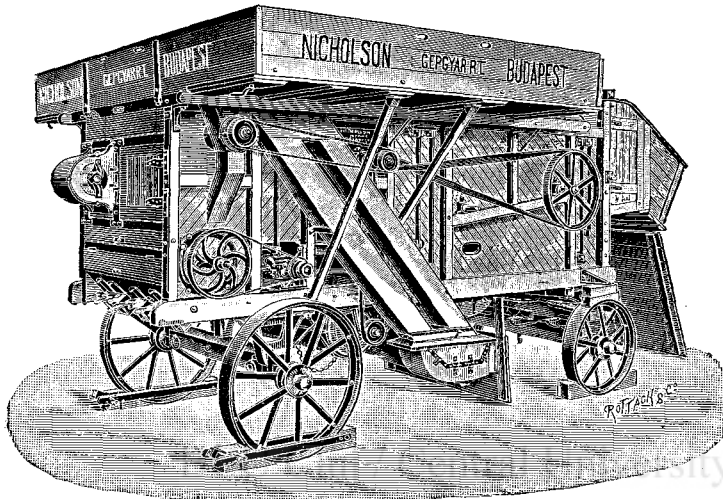
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

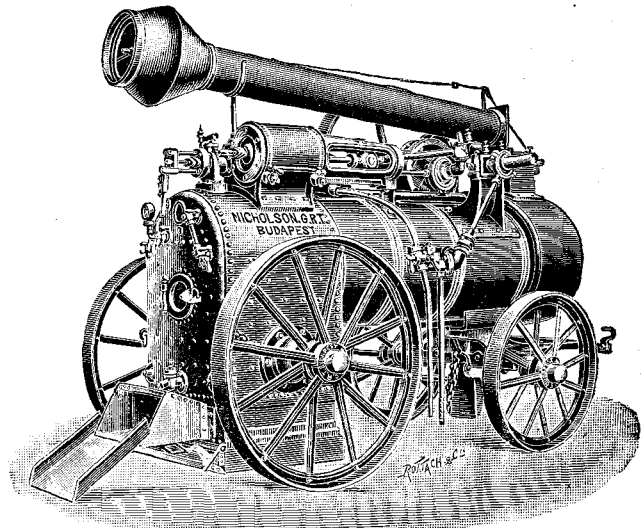
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

3-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.